

Jaarverslag

LEERPLICHT

Schooljaar 2020-2021

Inhoudsopgave

Voorwoord

Wat doen de leerplichtconsulenten?

Samenwerkingspartners

Scholen	6
GGD	6
Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs	6
(Jeugd)hulpverlening en begeleiding	6
Halt	6
Openbaar Ministerie & Raad voor de Kinderbescherming	6
Onderwijsinspectie	6

Terugblik en vooruitblik

Omgaan met telkens veranderende omstandigheden	7
Zichtbaar op school en in de wijk	7
Thuiszitters, procesregie en privacy	8
Samenwerking met het mbo en de grens 18-/18+	8
Vrijstellingen	8
Gedogen alternatief programma bij verkeerde studiekeuze	8
Zicht op cijfers	8

Cijfers en toelichting

Absoluut verzuim	9
Relatief verzuim	9
Langdurig relatief verzuim	10
Luxe verzuim	10
Halt-verwijzingen	11
Proces-verbaal	11
Vrijstelling art. 3a/3b	12
Vrijstelling art 5 onder a	12
Vrijstelling art 5 onder b	13
Vrijstelling art 5 onder c	13
Vrijstelling art. 11 onder g > 10 dagen	14
Vrijstelling art. 15	14
Gedogen	15
Maatwerk contacten	15

Voorwoord

Hierbij presenteren wij u het jaarverslag **Leer- en Kwalificatieplicht van de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop over het schooljaar 2020-2021**.

Ook dit schooljaar stond grotendeels in het teken van de Corona-pandemie. Deze pandemie leidde niet alleen tot gezondheidsrisico's maar had ook grote gevolgen voor onder andere het onderwijs. Na een voorzichtige start aan het begin van het schooljaar 2020-2021 moesten de scholen vanaf december hun onderwijs weer digitaal gaan vormgeven. In februari 2021 gingen de scholen voor primair onderwijs weer open. Het voortgezet onderwijs opende op 1 maart, waarbij aangetekend moet worden dat de leerlingen in veel gevallen de ene helft van de week op school en de andere helft online les kregen. De regels leidden er toe dat er regelmatig leerlingen of zelfs hele klassen weer thuis online onderwijs moesten volgen. Wij hebben grote bewondering voor de flexibiliteit waarmee het onderwijs steeds heeft moeten switchen tussen online en fysiek onderwijs en de manier waarop ze de maatregelen om de veiligheid van leerlingen en personeel te borgen hebben vormgegeven. Er zijn leerlingen die door het thuisonderwijs zijn opgebloeid, bijvoorbeeld doordat zij niet afgeleid worden door de prikkels in de klas. Maar er zijn ook zorgen. Zorgen voor leerlingen die thuis onvoldoende mogelijkheden hebben gehad om onderwijs te volgen, voor leerlingen die afhaakten vanwege gebrek aan structuur en het "live"- contact met leraren en medeleerlingen en voor leerlingen vanwege de angst voor Corona door ouders thuis worden gehouden. Met hulp van de

leerplichtconsulenten is voor een groot deel van deze leerlingen een oplossing gevonden. Maar de achterstanden die leerlingen hebben opgelopen plus de "kansrijke" schooladviezen van het primair onderwijs kunnen in de toekomst leiden tot leerlingen die niet mee kunnen komen op school en vastlopen in het onderwijs. Wij zullen daarom in het contact met onze scholen de ontwikkelingen rondom de doorstroom van leerlingen nauwlettend volgen. Vanaf het schooljaar 2020-2021 is handhaving bij schoolverzuim dat niet aan corona gerelateerd is, beperkt mogelijk. Door de steeds wisselende omstandigheden op de scholen was de verzuimregistratie bijvoorbeeld niet altijd even betrouwbaar. Handhaving op basis van onbetrouwbare gegevens is niet mogelijk. De leerplichtconsulenten hebben daarom steeds maatwerk geleverd. Met als doel: alle leerlingen in onze gemeenten volgen een vorm van onderwijs, al dan niet in combinatie met zorg. Wij hopen dat in het schooljaar 2021-2022 de rust wederkeert in de wereld en in het onderwijs.

Met vriendelijke groet,

Han de Jager
Wethouder Jeugd en Onderwijs
Gemeente Alphen aan den Rijn

Gerben van Duin
Wethouder Sociaal Domein
Gemeente Nieuwkoop

Wat doen de leerplichtconsulenten?

Leerplicht en kwalificatieplicht

De leerplichtconsulenten van team Leerlingzaken werken voor de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. Elke leerplichtconsulent is gekoppeld aan een aantal scholen binnen vijf gebiedsgerichte Servicepleinteam. De kerntaak van de leerplichtconsulenten is toezicht houden op de naleving van de Leerplichtwet. De Leerplichtwet is een belangrijk instrument bij het beschermen van het recht op onderwijs. Het doel van de Leerplichtwet is dat jongeren de kennis en vaardigheden krijgen die zij nodig hebben om een zelfstandige plek in de samenleving te verwerven.

Volledige leerplicht geldt voor kinderen van 5 tot en met 16 jaar. Direct na de leerplicht begint de kwalificatieplicht. Met een startkwalificatie hebben jongeren meer kans op een baan met toekomstperspectief. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger. De kwalificatieplicht eindigt als de leerling een startkwalificatie heeft behaald of 18 jaar is geworden.

Doorgaande lijn 18-naar 18+

Als de leerplichtconsulent betrokken is bij een jongere die de leeftijd van 18 jaar bereikt, dan wordt het Leerplicht dossier warm overgedragen aan het Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC). De RMC-trajectbegeleider is er voor jongeren van 18 tot 23 jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald. Indien er sprake is van meervoudige problematiek wordt het dossier tevens overgedragen aan de casemanager van het Jongeren Informatie Punt (JIP) Serviceplein (Alphen aan den Rijn) of aan het Zorgteam (Nieuwkoop).

Visie op verzuim

Aanhoudend schoolverzuim kan een serieuze bedreiging vormen voor de ontwikkeling van het kind. Door tijdig de juiste interventies in te zetten trachten de leerplichtconsulenten ervoor te zorgen dat ieder kind met aanhoudend/zorgelijk verzuim een passende plek in het onderwijs houdt of zo snel mogelijk vindt. We beschermen het recht op onderwijs en ontwikkeling voor alle kinderen. Het doel is altijd om verzuim en schooluitval te voorkomen, waarbij we werken op basis van de volgende visie:

- Het doel is terug-/toeleiding naar een passend onderwijsprogramma
- Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp bij verzuim staat voorop
- Ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim
- De aanpak is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is, maatwerk dus

Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp

De leerplichtconsulent buigt zich niet alleen over schoolverzuim, maar kijkt ook breed naar wat er verder speelt in een gezin. Zo is schoolverzuim vaak een signaal voor achterliggende problematiek. Is er sprake van bredere problematiek dan schakelt de leerplichtconsulent gepaste hulp in. Op deze manier werkt leerplicht preventief: we willen de oorzaken van schoolverzuim verhelpen en hopen te voorkomen dat jongeren zich moeten melden bij het Serviceplein als ze volwassen zijn.

De leerplichtconsulent buigt zich niet alleen over schoolverzuim, maar kijkt ook breed naar wat er verder speelt in een gezin.

Wat doen de leerplichtconsulenten?

Ketensamenwerking

Het doel van de ketensamenwerking is zorgen dat er een efficiënte, effectieve en sluitende aanpak ontstaat, waarbij informatie wordt gedeeld en de verschillende partners niet langs elkaar heen werken. De leerplichtconsulent vervult in de gezamenlijke aanpak een schakelrol en neemt het initiatief voor een adequaat vervolg op verzuimmeldingen. Zijn er meerdere ketenpartners bij een gezin betrokken dan houdt de leerplichtconsulent de regie zolang de schoolgang nog niet is hersteld. Gaat een jongere weer naar school maar is er nog wel sprake van hulpverlening, dan wordt de regie overgedragen naar de hulpverlenende partnerorganisatie.

Voorkomen van schooluitval

Het volgen van onderwijs is essentieel voor de ontwikkeling van een kind en voor het verwerven van een goede plek in de maatschappij. Desgevraagd denken de leerplichtconsulenten mee in zorgcasussen. Dit betreft casuïstiek waarin wellicht geen sprake is van ongeoorloofd verzuim, maar wel van veelvuldig geoorloofd verzuim of problematiek waardoor de kans op uitval groot is. Ook dit draagt bij aan onze preventieve taak: we willen schooluitval voorkomen en eraan bijdragen dat zoveel mogelijk jongeren een diploma halen. Als een kind twee maanden thuis zit zonder passend onderwijs en/of zorgtraject dan neemt leerplicht procesregie om aan te sturen op een oplossing.

Rol van de leerplichtadministratie

De leerplichtadministratie controleert via DUO welke jongeren op dat moment geen schoolinschrijving hebben (absoluut verzuim) en zet de eerste acties uit. Controle hierop is van wezenlijk belang en moet frequent plaatsvinden om leerlingen in beeld te houden. Tevens is de leerplichtadministratie de eerste schakel bij het aannemen, beoordelen en doorzetten meldingen dat jongeren de school niet bezoeken (relatief verzuim). Deze meldingen worden gedaan door de scholen. Daarnaast zorgt de leerplichtadministratie voor de aanmelding van het beroep op een vrijstelling wegens een lichamelijke of psychische beperking bij de onafhankelijke arts.

Opleiden van hbo-studenten

Team Leerlingzaken vindt het belangrijk om jongeren kansen te bieden en geeft daarin graag het goede voorbeeld. Daarom bieden de we studenten elk schooljaar de kans om 10 maanden stage te lopen als leerplichtconsulent. Ook bieden we studenten de mogelijkheid voor een afstudeerstage.

Samenwerkingspartners

Scholen

De scholen zijn de eersten die relatief schoolverzuim signaleren en de reactie van school hierop is dan ook van groot belang. Scholen melden ongeoorloofd schoolverzuim bij de leerplichtconsulent, waarna deze een onderzoek start naar de oorzaken van het verzuim. De leerplichtconsulenten bieden preventieve gesprekken aan op de scholen voor voortgezet onderwijs. Hierdoor wordt de leerplichtconsulent vroegtijdig betrokken bij schoolverzuim en adviseert de leerplichtconsulent het kind, ouder(s)/verzorger(s) en de school. Als er zorgen zijn over een kind, dan vindt een zorgoverleg plaats op de school, waarin een plan wordt gemaakt samen met de betrokken partners.

GGD

Ook jongeren met zorgwekkend ziekteverzuim lopen het risico de school voortijdig zonder startkwalificatie te verlaten. Voor een goede begeleiding van deze jongeren werken we volgens de M@ZL-methodiek. In de M@ZL-methodiek staat een integrale samenwerking tussen school, jeugdgezondheidszorg en de leerplichtconsulent centraal. De GGD Hollands Midden is de jeugdgezondheidszorg-organisatie in onze regio.

Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs

De samenwerkingsverbanden passend onderwijs zijn verantwoordelijk voor een passend onderwijsaanbod voor alle kinderen. Samen met de scholen zorgen de samenwerkingsverbanden ervoor dat kinderen passende ondersteuning krijgen als dat nodig is. Als het niet lukt om een oplossing te vinden voor een kind met extra ondersteuningsbehoefte, dan kan een onafhankelijke onderwijsconsulent ingeschakeld worden om te helpen bij het vinden van een oplossing.

(Jeugd)hulpverlening en begeleiding

De leerplichtconsulenten werken samen met veel verschillende teams voor hulpverlening- en begeleiding. Als achterliggende problematiek de oorzaak is van schoolverzuim, dan verwijst de leerplichtconsulent het kind en ouder(s)/verzorger(s) naar de (jeugd)hulpverlening. De leerplichtconsulenten werken hiervoor samen met GO! Voor Jeugd (Alphen aan den Rijn) en het Jeugd- en Gezinsteam (Nieuwkoop). Als de veiligheid en ontwikkeling van een kind bedreigd worden, kan de rechter een Jeugdbeschermer aanwijzen om het kind, ouder(s)/verzorger(s) en andere betrokkenen te begeleiden en te voorkomen dat de situatie verder escaleert. Andere partners waar de leerplichtconsulent mee samenwerkt zijn onder andere het Centrum voor Jeugd- en Gezin (vragen over gezondheid, opgroeien en opvoeden), het Jeugd Preventie Team (voor jongeren die dreigen af te glijden richting criminaliteit), GGZ (geestelijke gezondheidszorg), Veilig Thuis (Kinder mishandeling- en huiselijk geweld), het Mentorproject (voor hulp bij studie of werk) en het jeugd- en jongerenwerk.

Halt

Een jongere met beginnend ongeoorloofd verzuim kan naar Halt worden verwezen voor de Halt-straf schoolverzuim. Met deze straf geven we jongeren de mogelijkheid om na te denken over hun spijbelgedrag en dit te veranderen, voordat het verder uit de hand loopt. De straf bestaat uit gesprekken, een leerstraf en eventueel een werkstraf. De Halt-medewerker helpt de jongere om zelf de regie te nemen, andere keuzes te maken en weer een goed schoolritme te vinden. Eventueel wordt verwezen naar passende hulp.

Openbaar Ministerie & Raad voor de Kinderbescherming

Het Openbaar Ministerie bepaalt wat er gebeurt op het moment dat een leerplichtconsulent proces-verbaal heeft opgemaakt. Als er proces-verbaal is opgemaakt in verband met relatief verzuim, wordt altijd de Raad voor de Kinderbescherming ingelicht. Zij doen vervolgens onderzoek naar de gezinssituatie van de jongere en adviseren over de straf die moet worden opgelegd. Heeft een leerplichtconsulent zorgen of vragen over een specifiek kind/jongere, dan kan de Raad hier ook advies in geven.

Onderwijsinspectie

De Onderwijsinspectie houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs en op het naleven van de Leerplichtwet door scholen. De leerplichtconsulent kan een signaal afgeven aan de Onderwijsinspectie als de onderwijskwaliteit in het geding is of als de Leerplichtwet niet goed wordt nageleefd door scholen.

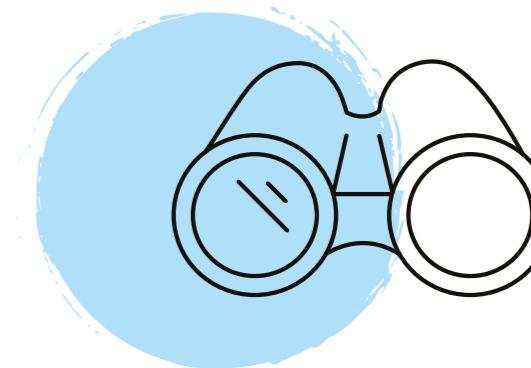
Terugblik en vooruitblik

Omgaan met telkens veranderende omstandigheden

Het afgelopen schooljaar stond in het teken van telkens wisselende omstandigheden. Scholen gaven fysiek les, online les of een combinatie van beiden. Team Leerlingzaken werkte sommige periodes grotendeels vanuit huis, en andere periodes werkten we deels vanuit huis en deels op het gemeentehuis en op de scholen. Op het moment dat de coronamaatregelen wijzigden moest er geïmproviseerd worden hoe we ons werk het beste konden blijven doen. Omdat we het belangrijk vinden om contact te hebben op het moment dat het recht op onderwijs van een kind in het geding komt, hebben we veel contactmomenten digitaal door laten gaan. Verzuimgesprekken, preventieve gesprekken en zorgoverleggen vonden allemaal plaats via Microsoft Teams. Dit was niet ideaal, maar zorgde ervoor dat wij ons werk konden blijven doen. Op het moment dat fysieke afspraken mogelijk en/of noodzakelijk waren, hebben we die tevens laten plaatsvinden. De verwachting is dat in het schooljaar 2021-2022 er nog steeds sprake zal zijn van wisselende omstandigheden.

Zichtbaar op school en in de wijk

Voor een goede samenwerking en laagdrempelig contact vinden we het belangrijk om nog zichtbaarder te worden voor onze inwoners en samenwerkingspartners. Op dit moment bieden wij al preventieve spreekuren aan op middelbare scholen en sluiten we aan bij overleg rondom jongeren. Zodra de afschaling van de maatregelen in verband met Corona stabiel lijkt te zijn willen we alle scholen vaker gaan bezoeken. Rondom de

schoolvakanties sporen we actief luxe verzuim op, door langs de scholen te gaan. Tevens willen we vaker zichtbaar aanwezig zijn in wijkcentra waarin ook samenwerkingspartners vertegenwoordigd zijn. We sluiten daarbij aan bij de ontwikkelingen van gebiedsgericht werken. In verband met de Coronamaatregelen kan het zijn dat de leerplicht-consulenten op andere wijze contact onderhouden met de scholen en ketenpartners.

De Leerplicht pagina op de website van de Gemeente Alphen aan den Rijn wordt het komende schooljaar vernieuwd, zodat inwoners en samenwerkingspartners hier meer informatie kunnen vinden en ons makkelijker kunnen bereiken.

Terugblik en vooruitblik

Samenwerking met het MBO en de grens 18-/18+

Het komt helaas nog voor dat kwetsbare jongeren op het mbo tussen de wal en het schip vallen, omdat er geen passend onderwijsaanbod voor ze bestaat of omdat ze niet de juiste begeleiding krijgen. Daarnaast krijgen jongeren met andere partijen te maken zodra ze 18 jaar worden. Het risico bestaat dat zij daardoor uit beeld raken of stagneren. Om te zorgen voor een duurzaam plan voor alle jongeren die bijna 18 jaar zijn, wordt de samenwerking tussen de leerplichtconsulenten, RMC-trajectbegeleider, JIP Serviceplein, Rijnvicus en het mbo geïntensiveerd. Sinds september 2020 vindt er regelmatig overleg plaats tussen de gemeente en mbo Rijnland. De leerplichtconsulenten werken samen met de partners aan een duurzaam plan voor de jongeren dat doorloopt tot na hun 18e levensjaar. Tevens ontwikkelt de gemeente Alphen aan den Rijn momenteel een speciale integrale jongerenaanpak die ook ruimte laat voor deelname van jongeren uit Nieuwkoop.

Vrijstellingen

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is bezig met een wetsvoorstel over de vrijstelling van onderwijs voor kinderen die door een zware lichamelijke of psychische beperking niet naar school kunnen (vrijstelling 5 onder a). De wijziging houdt in dat de arts die oordeelt over een vrijstelling van onderwijs bij zijn afweging altijd een advies krijgt van een onderwijskundige. Dat moet ervoor zorgen dat een vrijstelling alleen wordt afgegeven als dit het beste aansluit bij het kind. De verwachting van de wetswijziging is dat het aantal

vrijstellingen vermindert en meer kinderen en jongeren onderwijs en zorg krijgen. Vooruitlopend op deze wetswijziging hebben de Gemeente Alphen aan den Rijn en Gemeente Nieuwkoop met de samenwerkingsverbanden afgesproken dat de aangewezen arts zich in onderwijskundige zin laat adviseren door het betrokken samenwerkingsverband en deze zienswijze integraal opneemt in zijn advies aan de gemeente en zorg krijgen.

Gedogen alternatief programma bij verkeerde studiekeuze

Op mbo-scholen in onze regio zijn de instroommomenten op de verschillende opleidingen vaak beperkt. Er is een algemeen instroommoment na de zomervakantie en sommige opleidingen hebben daarnaast een startmoment in januari/februari. Dit leidt ertoe dat jongeren die een verkeerde studiekeuze gemaakt hebben, langer dan gewenst op hun huidige (niet passende) opleiding moeten blijven. Omdat dit ten koste gaat van de motivatie en het welzijn van de jongere, zijn we gaan gedogen dat jongeren in sommige situaties tijdelijk geen onderwijs volgen.

Het mbo in onze regio biedt een oriëntatieklas voor studenten die een verkeerde keuze hebben gemaakt. De studenten zitten in principe 13 weken in deze oriëntatieklas waar zij begeleid worden in het maken van een studiekeuze en waar zij werken zij aan de

generieke vakken. Het mbo is bezig om te zorgen dat alle opleidingen vier instroommomenten gaan krijgen, zodat de leerlingen die uit de oriëntatieklas stromen gelijk kunnen starten met hun nieuwe opleiding. De leerplichtconsulent hoeft dan geen gedoogbeschikking meer af te geven. Totdat deze oplossing gerealiseerd is, zoeken het mbo en leerplicht samen met de student naar een passende tijdsbesteding, in de vorm van stage, werk of anders.

Zicht op cijfers

Het afgelopen schooljaar is team Leerlingzaken overgestapt op een nieuw registratiesysteem. We werken eraan om informatie die we nodig hebben zo goed mogelijk uit het systeem te krijgen. Hiervoor worden verschillende rapportages gebouwd. We streven ernaar om in het nieuwe schooljaar elk kwartaal de cijfers uit te draaien die te vinden zijn in dit jaarverslag. Zo houden we beter zicht op ontwikkelingen en kunnen we eventueel tijdig bijsturen als cijfers wijzen op eventuele problemen of onwenselijke situaties. Ook gaan we onderzoeken welke externe rapportages we kunnen gebruiken voor een beter zicht op ontwikkelingen op de korte en lange termijn.

Cijfers en toelichting

Absoluut verzuim

Wat is absoluut verzuim?

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige- of kwalificatieplichtige jongere niet op een school staat ingeschreven. Absoluut verzuim is een strafbaar feit, omdat sprake is van een overtreding van de Leerplichtwet 1969. Voor absoluut verzuim zijn de ouder(s)/verzorger(s) verantwoordelijk en kunnen alleen zij worden vervolgd. De gemeente is op

grond van artikel 19 van de Leerplichtwet 1969 verantwoordelijk voor controle op absoluut verzuim. De leerplichtadministratie start een vooronderzoek en stelt vast of sprake blijft van absoluut verzuim. Als dit het geval is, dan start de leerplichtconsulent een onderzoek. Deze brengt de oorzaken van het verzuim in kaart en stuurt aan op een oplossing.

Meldingen absoluut verzuim	2018-2019	2019-2020	2020-2021	Vooronderzoek Leerplichtadministratie
Leerplicht Alphen aan den Rijn	14	13	19	49
Leerplicht Nieuwkoop	5	6	0	13
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	12	5	14	19
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	2	1	1	2
Totaal	33	25	34	83

Toelichting op de cijfers

De laatste kolom geeft het aantal meldingen die de leerplicht-administratie heeft onderzocht. De derde kolom geeft aan waar daadwerkelijk sprake was van absoluut verzuim. Deze dossiers zijn opgepakt door de leerplichtconsulenten. Na een daling vorig schooljaar is het aantal absoluut verzuimers weer op het niveau van voor de Corona-crisis.

Absoluut verzuim kan op verschillende manieren ontstaan. De leerplichtconsulent heeft weinig invloed op het ontstaan van absoluut verzuim. De leerplichtconsulenten constateerden onder andere de volgende oorzaken van absoluut verzuim:

- Jongeren met een diploma van het voortgezet onderwijs maar zonder aanmelding voor het mbo. Vanwege het ontbreken van een passende opleiding of vanwege een te late inschrijving. In een aantal gevallen hebben de leerplicht-consulenten een proces verbaal opgesteld; ook is het voorgekomen dat een jongere na een interventie

heeft gewerkt totdat hij in januari kon starten met een passende mbo-opleiding.

- Kinderen die recht hebben op vrijstelling (met name Artikel 5 onder a, maar ook Artikel 5 onder c en Artikel 15) die later alsnog is verleend. Soms betrof het kinderen die het jaar ervoor al vrijgesteld waren en voor wie de vrijstelling niet opnieuw was aangevraagd. In het nieuwe werkproces monitort de leerplichtadministratie centraal de vrijstellingen waardoor er ook aandacht komt voor dit soort situaties.
- Kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte voor wie het niet lukt om een passende school te vinden, wiens jeugdhulptraject eindigt terwijl er nog geen vervolg beschikbaar is of wiens ouders het niet eens zijn met het advies voor speciaal onderwijs.
- Migranten die hun kind niet inschrijven of weer naar het buitenland vertrekken.

Relatief verzuim

Wat is relatief verzuim?

Relatief verzuim kan bestaan uit wettelijk verzuim en overig verzuim. Bij wettelijk verzuim is sprake van ongeoorloofde afwezigheid van 16 uur les- of praktijktijd gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken. De ouder/verzorger die gezag heeft over het kind of hem verzorgt, moet ervoor zorgen dat het kind de school van inschrijving bezoekt. Kinderen vanaf 12 jaar kunnen ook zelf verantwoordelijk worden gehouden voor het schoolbezoek.

Op grond van artikel 21 van de Leerplichtwet 1969 zijn scholen verplicht verzuim van 16 uur in vier weken onverwijld (binnen 5 werkdagen) te melden via het DUO-verzuimloket. Op grond van artikel 22 van de Leerplichtwet 1969 is de

Leerplichtconsulent verplicht een onderzoek te starten na een melding van wettelijk verzuim. Als degenen die verantwoordelijk zijn voor het schoolverzuim weigeren om te voldoen aan de verplichtingen uit de Leerplichtwet 1969, dan maakt de leerplichtconsulent proces-verbaal op en stuurt dit naar de officier van justitie.

Schoolverzuim van minder dan 16 uur in vier weken (overig verzuim) hoeft niet door school te worden gemeld. Zolang de grens van wettelijk verzuim niet is bereikt, is de school volledig zelf verantwoordelijk voor het bestrijden van verzuim. Overig verzuim kan bestaan uit lessen missen, regelmatig te laat komen of ziekteverzuim waarvan de school vermoedt dat het ongeoorloofd is. Als de school zich zorgen maakt om de achtergrond van het verzuim kan dit ook een reden zijn om een melding van overig verzuim te doen. Op verzoek van de school kan de leerplichtconsulent preventief in actie komen.

Meldingen absoluut verzuim	2018-2019	2019-2020	2020-2021	Aantal unieke leerlingen per verzuim soort
Leerplicht Alphen aan den Rijn	420	279	438	332
Leerplicht Nieuwkoop	52	46	67	49
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	361	229	589	252
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	60	44	73	35
Totaal	893	598	1167	668

Toelichting op de cijfers

De lockdowns en de sluiting van de scholen in 2020 en 2021 hebben de cijfers beïnvloed waardoor de vergelijking tussen de afgelopen jaren niet goed te maken is. Daarnaast zien we een grote stijging tov het vorige schooljaar. Deze stijging heeft te maken met de overgang naar een ander leerplichtsysteem. Het oude systeem telde het aantal dossiers van unieke leerlingen; het nieuwe systeem telt het aantal meldingen waarbij meerdere meldingen van één unieke leerling mogelijk zijn. Daarom bevat de tabel een extra kolom met daarin het aantal unieke leerlingen. Uit deze kolom blijkt dat scholen in het schooljaar 2020-2021 weer

meer hebben gemeld dan in het eerste schooljaar met Corona, dat is in lijn met de trend in de rest van de regio Holland-Rijnland. Hierdoor kunnen de leerplicht-consulenten vaker interventies plegen wanneer dat nodig is.

Tevens vindt er vanwege de AVG een verschuiving plaats van meldingen maatwerkcontacten naar relatief verzuim. Omdat scholen regelmatig moesten schakelen tussen fysiek en online onderwijs werd het extra lastig om verzuim vast te stellen. Roosters waren bijvoorbeeld nog niet aangepast aan een last-minute wijziging of leerlingen gaven aan dat ze problemen hadden met hun wifi of camera bij online onderwijs.

Langdurig relatief verzuim

Wat is langdurig relatief verzuim?

Als een leerling na 4 weken nog steeds continu ongeoorloofd afwezig blijft, dan is er sprake van langdurig relatief verzuim.

Langdurig relatief verzuim Alphen aan den Rijn	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Primair onderwijs	4	2	5
Voortgezet onderwijs	5	4	3
Totaal	9	6	8

Langdurig relatief verzuim Nieuwkoop	2018-2019	2018-2019	2019-2020
Primair onderwijs	1	-	-
Voortgezet onderwijs	1	-	-
Totaal	2	0	0

Toelichting op de cijfers

Dit cijfer geeft het aantal "thuiszitters" aan. Het aantal thuiszitters kruipt richting het niveau van voor de Corona-crisis. Het afgelopen schooljaar waren er in Alphen aan den Rijn 8 thuiszitters, waarvan het thuiszitten in 7 gevallen gedurende het schooljaar is opgelost. In Nieuwkoop waren er geen thuiszitters.

Luxe verzuim

Wat is luxe verzuim?

Luxe verzuim is een vorm van relatief verzuim waarbij zonder toestemming van de school of van de leerplichtconsulent buiten de vastgestelde schoolvakanties om van school wordt verzuimd. Vaak gaat het om een vakantie onder schooltijd. In veruit de meeste gevallen worden ouder(s)/verzorger(s) verantwoordelijk gehouden voor dit verzuim, aangezien zij kinderen vaak meenemen op vakantie.

Luxe verzuim	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Leerplicht Alphen aan den Rijn	28	12	11
Leerplicht Nieuwkoop	1	10	1
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	2	6	2
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	-	-	-
Totaal	31	28	14

Toelichting op de cijfers

De afgelopen schooljaren bereikten ons signalen van derden dat er veelvuldig luxe verzuim plaatsvindt op de scholen in onze regio. Dit zagen wij niet terug in het aantal meldingen die door scholen werden gedaan. Daarom besloten we om acties te ondernemen en een aantal scholen te bezoeken om samen het luxe verzuim beter in beeld te krijgen. In de jaren waarin we een actie luxe verzuim op de scholen hebben uitgevoerd zien we een stijging van het aantal meldingen. Vanwege de coronacrisis is het ons het afgelopen schooljaar niet gelukt om deze luxe-verzuimacties uit te voeren. Het streven is om de luxe verzuimactie weer op te pakken wanneer alle beperkingen vanwege corona zijn opgeheven.

Halt-verwijzingen

Wat is een Halt-Verwijzing

In de Halt-straf schoolverzuim krijgen jongeren die veelvuldig verzuimen inzicht in de oorzaak en de gevolgen van hun gedrag en worden zij gemotiveerd weer structureel onderwijs te gaan volgen. Hun ouders worden nadrukkelijk bij de straf betrokken. De Halt-straf bestaat uit gesprekken met de jongere en ouders, een digitale leeropdracht over het spijbelgedrag, afspraken voor de toekomst en eventueel een werkopdracht. De inhoud en omvang van de straf zijn afhankelijk van het aantal verzuimde uren en de leeftijd van de jongere.

Halt-verwijzingen	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Alphen aan den Rijn	25	11	18
Nieuwkoop	1	3	2
Totaal	26	14	20

Toelichting op de cijfers

De leerplichtconsulenten hebben het afgelopen jaar weer vaker een Halt-verwijzing kunnen doen. Dit hangt waarschijnlijk samen met het feit dat er ook weer wat meer verzuimmeldingen zijn gedaan, vergeleken met het voorgaande schooljaar.

Proces-verbaal

Wat is een proces-verbaal?

De aanpak van de leerplichtconsulent is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is. Een proces-verbaal is een zwaarder middel. We leiden alle leerplichtambtenaren op tot BOA. Als een kind ondanks interventies van de leerplichtconsulent ongeoorloofd blijft verzuimen, kan de leerplichtconsulent ervoor kiezen proces-verbaal op te maken tegen de ouder(s) verzorger(s) of tegen het kind. Dit is mogelijk bij zowel absoluut-, relatief-, als luxe verzuim. Het proces-verbaal is een rapport waarin de leerplichtconsulent verslag doet van het onderzoek naar het ongeoorloofde verzuim. Hierna kan het zijn dat ouder(s)/verzorger(s) zich moeten verantwoorden bij het Openbaar Ministerie en/of de rechter. Ook kan de Raad voor de Kinderbescherming onderzoek doen naar de situatie.

Processen-verbaal	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Alphen aan den Rijn	34	20	30
Nieuwkoop	2	5	3
Totaal	36	25	33

Toelichting op de cijfers

Na een dip in het aantal tijdens het eerste Corona-jaar ligt het aantal processen-verbaal weer in de lijn van het jaar daarvoor, omdat handhaven weer vaker mogelijk was. Hierbij moet opgemerkt worden dat het soms lastig was op proces-verbaal op te maken, doordat verzuim moeilijker vast te stellen was vanwege telkens wijzigende maatregelen. Bij een proces-verbaal moet de leerplichtconsulent er zeker van zijn dat alle informatie betreffende het verzuim klopt. Daarnaast was men terughoudend met handhaven op het moment dat het verzuim op enige wijze gerelateerd was aan de Corona-crisis.

Vrijstelling art. 3a/3b

Wat is een vrijstelling 3a/3b?

In sommige gevallen is een kind niet geschikt is om volledig dagonderwijs te volgen. De leerplichtconsulent kan dan een vrijstelling art. 3a (voor 14-jarigen) of een art. 3b (voor 15-jarigen) toewijzen. Een 14-jarige mag dan 4 dagen in de week stage lopen en één dag onderwijs volgen. Voor 15-jarigen geldt dat zij toegelaten mogen worden tot een opleiding op het mbo. School stelt een plan van aanpak op met daarin een beschrijving van de begeleiding, de onderwijsdoelen en praktijktijd.

Vrijstelling art. 3a/3b	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Leerplicht Alphen aan den Rijn	2	3	2
Leerplicht Nieuwkoop	1	-	-
Totaal	3	3	2

Toelichting op de cijfers

Deze vrijstelling wordt verleend als dat in het belang is van de jongere. Het aantal afgegeven vrijstellingen 3a en 3b is op hetzelfde niveau gebleven vergeleken met voorgaande schooljaren.

Vrijstelling art. 5 onder a

Wat is een vrijstelling 5 onder a?

Het gaat bij een vrijstelling 5 onder a om kinderen die vanwege een lichamelijke en/of psychische beperking niet in staat zijn om onderwijs op een school te volgen. Ouders vragen geen toestemming, maar sturen een kennisgeving naar de leerplichtconsulent. Een onafhankelijke arts verklaart dat het kind niet in staat is om onderwijs te volgen, waarna de vrijstelling van rechtswege ontstaat.

Vrijstelling art. 5 onder a	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Leerplicht Alphen aan den Rijn	24	30	31
Leerplicht Nieuwkoop	3	3	1
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	2	5	5
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	-	-	-
Totaal	29	38	37

Toelichting op de cijfers

Het aantal vrijstellingen art 5 onder a is op hetzelfde niveau gebleven vergeleken met het voorgaande schooljaar. Landelijk is het aantal kinderen met deze vrijstelling in de afgelopen 5 jaar met 15% gestegen. In Alphen aan den Rijn was deze stijging minder en in Nieuwkoop was de afgelopen 5 jaar zelfs een daling te zien. Een aanzienlijk deel van de kinderen met deze vrijstelling verblijft bij een instelling voor gehandicaptenzorg, zoals Ipse de Bruggen. Team leerlingzaken onderhoudt nauw contact met deze instellingen, waarbij ook gekeken wordt of er kinderen zijn waarvoor onderwijs wellicht toch mogelijk is. Een groot deel van de kinderen met deze vrijstelling is echter dusdanig gehandicapt, dat instroom binnen het reguliere onderwijs niet mogelijk blijkt.

Vrijstelling art. 5 onder b

Wat is een vrijstelling 5 onder b?

Bij een vrijstelling 5 onder b geven ouders aan dat ze overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs van alle binnen een redelijke afstand van de woning gelegen scholen. Ouders hangen bijvoorbeeld het holisme of het salafisme aan. Ouders hoeven geen toestemming te vragen, maar sturen een kennisgeving naar de leerlichtconsulent. Ze zijn dan op grond van de Leerlichtwet 1969 van rechtswege vrijgesteld om hun kind op een school in te schrijven.

Vrijstelling art. 5 onder b	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Leerplicht Alphen aan den Rijn	8	10	15
Leerplicht Nieuwkoop	3	6	4
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	-	-	-
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	-	-	-
Totaal	11	16	19

Toelichting op de cijfers

Landelijk is het aantal kinderen met deze vrijstelling in de afgelopen 5 jaar met 82% gestegen. Hierbij zijn grote verschillen te zien tussen verschillende regio's. Met name regio's waar veel mensen bij een bepaalde geloofs- of levensovertuiging horen doen veel ouders een beroep op deze vrijstelling. Hierbij speelt ook mond-op-mond reclame een rol. Ouders die een beroep doen op deze vrijstelling vertellen hierover in hun omgeving, waardoor steeds meer ouders op de hoogte zijn van de mogelijkheid om hun kind met een beroep deze vrijstelling thuis te houden. Vijf jaar geleden werd in Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop nauwelijks een beroep gedaan op deze vrijstelling. De afgelopen jaren is het aantal van dit type vrijstelling bijna elk jaar gestegen, vergelijkbaar met de landelijke ontwikkelingen.

Ouders zijn niet verplicht om aan de leerlichtconsulent te vertellen of zij hun kind op een andere wijze onderwijs bieden, maar de meeste ouders geven uit zichzelf aan dat zij hun kinderen thuisonderwijs zullen bieden. Op dit moment is er (nog) geen toezicht op het thuisonderwijs door ouders. Indien de leerlichtconsulent signalen ontvangt die leiden tot zorg over het welzijn van de kinderen, dan zal de leerlichtconsulent de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling volgen en indien nodig een melding bij Veilig Thuis doen.

Vrijstelling art. 5 onder c

Wat is een vrijstelling 5 onder c?

In sommige gevallen volgen kinderen (tijdelijk) onderwijs in het buitenland. Ouder(s)/verzorger(s) moeten hiervan dan bewijs aanleveren bij de leerlichtconsulent. Als ouder(s)/verzorger(s) de benodigde bewijsstukken aanleveren, dan zijn de kinderen van rechtswege vrijgesteld van de verplichting ingeschreven te staan op een Nederlandse school.

Vrijstelling art. 5 onder c	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Leerplicht Alphen aan den Rijn	12	8	12
Leerplicht Nieuwkoop	3	1	1
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	-	2	1
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	-	-	-
Totaal	15	11	14

Toelichting op de cijfers

De kinderen met een 5 onder c vrijstelling volgen gewoon onderwijs, maar dan op een school in het buitenland. Hierdoor komt het recht op onderwijs en ontwikkeling van het kind vermoedelijk niet in gevaar. Omdat het een vrijstelling van rechtswege betreft hebben leerlichtconsulenten geen invloed op het aantal 5 onder c vrijstellingen. Het aantal kinderen met deze vrijstelling is al jaren stabiel; dit is tevens in lijn met landelijke trends. Team leerlingzaken heeft een nieuwe werkwijze afgesproken, waarbij we beter zicht willen houden op kinderen die in het buitenland onderwijs volgen. Dit betekent ook dat er vaker contact zal zijn tussen een medewerker van team leerlingzaken en de ouders van het kind.

Vrijstelling art. 11 onder g > 10 dagen

Wat is een vrijstelling 11 onder g?

In bijzondere situaties is het toegestaan om kinderen verlof te verlenen. Zodra het in totaal om meer dan 10 schooldagen gaat, moet toestemming gevraagd worden aan de leerplichtconsulent. Voorbeelden van verlof op grond van art. 11 onder g zijn het overlijden van een familielid, een trouwerij, het voldoen aan een wettelijke verplichting en een levensbedreigende ziekte van een familielid zonder uitzicht op herstel. De leerplichtconsulent ziet erop toe dat een kind niet onnodig veel onderwijs mist.

Vrijstelling art. 11 onder g > 10 dagen	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Leerplicht Alphen aan den Rijn	-	-	-
Leerplicht Nieuwkoop	-	-	-
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	-	-	-
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	-	-	-
Totaal	-	-	-

Toelichting op de cijfers

We hebben het afgelopen schooljaar en de schooljaren daarvoor nooit een verzoek van vrijstelling op grond van art. 11 onder g ontvangen. Het komende schooljaar zullen de leerplichtconsulenten extra aandacht besteden aan deze vrijstellingsgrond in het contact met de scholen.

Vrijstelling art. 15

Wat is een vrijstelling art 15?

De art. 15 vrijstelling is bedoeld voor kwalificatieplichtige jongeren die op een andere wijze onderwijs willen volgen. De jongere volgt bijvoorbeeld een niet erkende opleiding, een cursus, een bedrijfsopleiding, of online onderwijs omdat fysiek onderwijs niet lukt. De leerplichtconsulent beoordeelt of het door de jongere gekozen plan voldoende onderwijs en kansen bevat.

Vrijstelling art. 15	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Leerplicht Alphen aan den Rijn	8	5	5
Leerplicht Nieuwkoop	-	1	-
Totaal	8	6	5

Toelichting op de cijfers

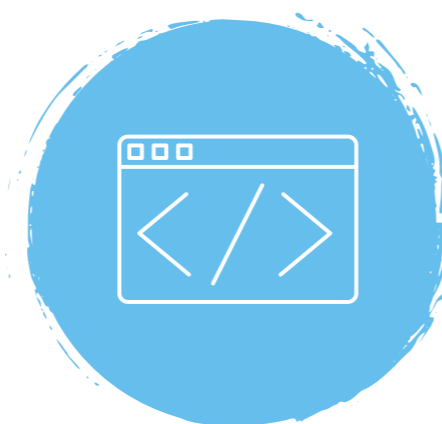
De leerplichtconsulent wijst deze vrijstelling toe als het in het belang is van de jongere om op een andere wijze onderwijs te volgen. Bijvoorbeeld het volgen van speciale opleidingen bij Defensie of een opleiding die vanuit het buitenland wordt georganiseerd. Dit is maatwerk, dus de cijfers kunnen van jaar tot jaar enigszins verschillen.

Gedogen

Wat is een gedoogbeschikking?

Een gedoogbeschikking houdt in dat kwalificatieplichtige jongeren die een verkeerde studiekeuze hebben gemaakt en daardoor dreigen te verzuimen tijdelijk geen onderwijs volgen. Hiervoor moeten zij voldoen aan de volgende voorwaarden:

1. In de meeste gevallen doorloopt de jongere een studieloopbaantraject van 8 tot 13 weken.
2. De jongere is aangemeld en start zo snel mogelijk met een nieuwe opleiding;
3. De jongere verricht arbeid voor minimaal 24 uur per week in de periode dat tijdelijk geen onderwijs wordt gevolgd.

Gedoogbeschikkingen	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Leerplicht Alphen aan den Rijn	3	3	-
Leerplicht Nieuwkoop	-	-	-
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	18	14	17
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	5	3	2
Totaal	26	20	19

Toelichting op de cijfers

Het aantal gedoogbeschikkingen is de afgelopen twee schooljaren gedaald ten opzichte van schooljaar 2018-2019. Vermoedelijk heeft dit ermee te maken dat mbo-scholen tijdelijk gesloten zijn geweest. Het was in die periode niet nodig om te gedogen dat jongeren tijdelijk geen onderwijs volgden.

Maatwerk contacten

Wat is een maatwerk contact?

Onder 'maatwerk contacten' worden de incidenten geteld die niet onder de andere soorten contacten vallen. Leerplichtconsulenten bemiddelen bijvoorbeeld bij conflicten tussen ouders en school, om te zorgen dat het conflict niet ten koste gaat van de schoolgang en het kind. Ook zijn leerplichtconsulenten betrokken bij kinderen waar zorgen om zijn. De leerplichtconsulent kan betrokken raken op verzoek van de school, hulpverlening, ouder(s)/verzorger(s) of de jongere zelf.

Maatwerkcontacten	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Leerplicht Alphen aan den Rijn	350	238	120
Leerplicht Nieuwkoop	53	35	16
Kwalificatieplicht Alphen aan den Rijn	206	102	100
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	38	16	13
Totaal	647	391	249

Toelichting op de cijfers

Het aantal geregistreerde maatwerk contacten is het afgelopen schooljaar afgenomen. Vanwege de Algemene verordening gegevensverwerking (AVG) zijn wij gedwongen kritisch te kijken naar wat wij registreren in het systeem. Dit betekent dat we alleen nog dossiers aanmaken als daar vermoedelijk ongeoorloofd verzuim aan ten grondslag ligt of in het geval van een vrijstellingsaanvraag. Het gaat dan bijvoorbeeld om risicoleerlingen en bemiddelingen bij conflicten tussen ouders en school. Team leerlingzaken blijft het belangrijk vinden om mee te denken op het moment dat de schoolgang van een kind in gevaar komt, maar vanwege de AVG is dit steeds minder terug te zien in de jaarcijfers. Omdat we onze bemiddelende rol en adviserende rol goed willen blijven uitvoeren, wordt momenteel gewerkt aan een privacy convenant.

Colofon

Gemeente Alphen aan den Rijn

gemeente@alphenaandenrijn.nl

Gemeente Nieuwkoop

info@nieuwkoop.nl

November 2021

